

Bx 1913

B4

1902

Iura quae a lege sunt Auctor sibi vindicat

FONDO EMETERIO
VALVERDE Y TELLEZ

Introductio

1. *Quid est theologia pastoralis?* R. Est tractatus in quo agitur *ex professo* de officiis pastorum animarum, et eo tendit ut in Dioecesi efformentur praecipue optimi parochi. Dico *praecipue*, agitur enim insuper nedum de iis qui ad instar parochi habentur (cuiusmodi sunt coadiutores cum iure successione, oeconomii spirituales, et curati a parochis habituali constituti); sed etiam de illis qui parochos adiuvant (cuiusmodi sunt eorundem vicarii et subsidiarii); imo etiam de illis qui utcumque habent curam animarum (cuiusmodi sunt capellani hospitalium, maxime vero confessarii monialium). Denique circa officium concionatoris regulae supremae et magis necessariae exponentur.

Sic itaque schola theologiae pastoralis pro scopo habet ut in Dioecesi praeparentur boni operarii, qui circa diversa officia recte instructi, in vinea Domini fructuose laborent.

2. *Theologia pastoralis agitne de cura animarum universim? Et in quo differt a theologia morali?*

R. Ad I.^{um} Negative, non enim agit de Episcopis vel de Superioribus Regularibus etc.; sed respicit solum illa officia ad curam animarum spectantia, quae, ut modo dicebam, in qualibet Dioecesi valde communia sunt.

Ad II.^{um} Differt a theologia morali, quia, dum restringitur ad sola praedicta, de illis tractat amplissime veniendo admodum ad particularia; ita tamen ut omittantur casus rarissimi et potius theoretici quam practici (qui potius inveniuntur in theologia morali). Ad consulendum autem brevitati, ordinarie exponitur quid agendum sit, probationes autem atque etiam res notissimae omittuntur.

008384

3. *Quaenam sunt dotes principales quibus praeditus esse debet qui curam animarum suscipit?* 1° Sanctitas (saltem in gradu ordinario). 2° Doctrina. 3° Prudentia.

4. *Quid de necessitate sanctitatis?* Sanctitas necessaria est 1° Quia parochus debet esse semper paratus ad Sacramenta administranda, atque adeo in gratia Dei. 2° Orare pro populo, et proinde esse Deo carus. 3° Multis incommodis, laboribus et sacrificiis se subiicere. 4° Vincere se ipsum v. g. quoad iram, superbiam, avaritiam, accediam, maxime vero libidinem in tot periculis et occasionibus. 5° Praebere bonum exemplum; ita ut sit persona magis exemplaris in toto populo, sicut populus ipse exigit.

Enimvero si parochus huiusmodi sanctitate et virtutibus esset destitutus, ordinarie zelo quoque careret, sine ullo fervore Evangelium explicaret, saepe saepius catechismum puerorum omitteret, et, uno verbo, in adimplendis officiis suis (ut experientia patet) valde negligens foret. Sic autem, dum parochianis multis esset occasio damnationis, sibi ipsi damnationem pararet.

5. *Quid de necessitate doctrinae et prudentiae?* Nomine doctrinae non intelligo magnam copiam doctrinae speculativae, quae ad praxim fere nunquam et fere nihil deserviat; et nomine prudentiae, etsi prudentia sit semper necessaria, tamen non intelligo illam quae longa et diuturna experientia *propria* acquisita fuerit (secus enim iuvenes officium parochi acceptare non possent); bene vero intelligo sufficientem aptitudinem ad bene se gerendum in casibus ordinariis (consulendo theologos aut viros prudentes in extraordinariis); quae aptitudo partim quidem ex libris theologiae moralis, sed partim etiam ex multis advertentiis practicis, quae a parochis senibus sive utcumque magnam experientiam habentibus, tamquam utiles vel etiam tamquam omnino necessariae, cognitae fuerunt et in libris theologiae pastoralis recollectae inveniuntur.

Doctrina itaque et prudentia huiusmodi certe necessaria est ut officium parochiale exerceri possit. Secus enim

iuvenes, credendo bene facere, et non reflectendo ad consequentias, magnos, et quidem valde noxios, commissuri essent errores, ut ex facto nimis patet. Quot reapse, ex defectu huius instructionis practicae, laborant sine fructu? Quot positive praeiudicant et paroeciae ruinam inferunt?

Laborant sine fructu: v. g. instruunt pueros, sed fere solum quoad formulas, et necessarias non adiciunt explicationes. Sermonem faciunt ad populum; sed sine claritate, vel sine substantia. Audiunt confessiones, sed ita leviter et superficialiter, ut neque de dispositione praesenti, neque de emendatione futura serio sint solliciti. Paroeciam regunt, sed modo antiquo, quin novarum necessitatum rationem ullam habeant.

Positive praeiudicant: v. g. 1° Imprudentias committunt, quae innumerae esse possunt. 2° Consanguineos, qui otio aut vitiiis scandalo sunt, secum retinent. 3° Expendunt plus quam vires suppetunt; aere alieno se gravant; fundos sive rusticos sive urbanos (ubi adhuc Ecclesiae relinquuntur) in ruinam ire sinunt; atque ita existimationem amittunt et ipsi quoque scandalum afferunt. 4° Cum parochis conterminis, et forsitan etiam cum sacerdotibus paroeciae suae, non bene procedunt; vel familias sibi infensas reddunt. 5° Quid dicam de obviando malis modernis (v. g. socialismo), sed modo ita imprudenti et excessivo, ut odia classium excitentur, iura divitum laedantur, et Religio ipsa iacturis et periculis gravissimis exponatur?

6. *Estne necessaria magis doctrina, an vero magis sanctitas?* Utraque exigitur; sed magis necessaria est sanctitas. Doctrina enim sine sanctitate parum boni et multum mali, et e converso sanctitas sine doctrina (dummodo de excessu non agatur) multum boni et parum mali producere potest. Patet ab experientia, valde magis proficuum esse paroeciae parochum sanctum, etsi sit parum doctus (prout erat parochus *d'Ars*), quam parochum doctum sed perversum. Enimvero parochi docti sed perversi multa omittere solent; atque ea, quae faciunt, sine spiritu, negligenter et

perperam faciunt. Quid iuvat scire, si ea quae sciuntur, non fiunt aut male fiunt? Adde scandala, quae si quid boni factum fuerit destruunt, atque incitamentum positivum, et quidem magnum atque valde extensum, ad malum praebent.

7. *Qua intentione suscipi debent officia pastoralia?*

Ad gloriam Dei, salutem animarum et meritum vitae aeternae; non vero ad lucrum, commodum, et honorem sibi comparandum. Uno verbo finis esse debet satisfaciendi obligationibus officio inhaerentibus, non parcendo labori et sacrificiis.

8. *Exigitur ut doctrina et sanctitas comparentur antequam dicta officia suscipiantur?* Affirmative. Quia 1° Exiguntur etiam in principio. 2° Indigent tempore ut acquirantur. 3° Durante cursu scholastico et in seminario, auxilia et adiumenta habentur quaquaversus; postea autem non ita, sed potius tentationes in contrarium aderunt. Loquendo autem speciatim de vitae sanctitate, in hunc finem nostri Episcopi Aemiliani (an. 1901) sapientissime praeceperunt ut nuperi parochi Exercitia Spiritualia peragant antequam parochiale ministerium incipiant, aut saltem infra primum annum.

Sic itaque patet quantum scholae theologiae pastoralis adsit necessitas.

9. *Quomodo schola ista cum schola theologiae moralis componi poterit?* Non est necessarium ut duae fiant scholae separatae, sed res ista optime componitur, si idem professor qui theologiam moralem docet, theologiam pastora-lem quoque doceat, primam v. g. cuiuslibet hebdomadae diem pastoralis assignando.

10. *Quinam sunt tractatus principales theologiae pastoralis?* Tres: scilicet 1° De officio parochi. 2° De iuribus parochi. 3° De aliis, qui etsi non sint parochi, tamen pro cura et salute animarum in vinea Domini laborant.

N. B. — Quae minori characteri in opere isto huc illuc inveniuntur, sunt minus necessaria, et proinde facilius a professoribus in scholis omitti poterunt.

PARS I.

DE OFFICIO PAROCHI

Praemittuntur quaedam generalia.

11. Oportet imprimis ut parochus serio recogitet de obligationibus, quibus in conscientia gravissime oneratur. Ad multa enim tenetur legibus ecclesiasticis et divinis, imo etiam (propter officii acceptionem et beneficii fructum) ipsa lege naturali. Si enim ad satisfaciendum propriis muneribus districte tenentur officiales saeculares, quanto magis parochi? Nonne experientia patet quod bonitas vel perversitas paroeciae, atque adeo salus aeterna tot animarum, a parochi non parum pendet? Si itaque Iudici Aeterno strictissimam rationem reddituri sunt genitores de damnatione filiorum (si propter eorundem incuriam sequeretur), quanto magis parochi de damnatione tot milium parochianorum? Agitur enim de animabus quas Aeternus ipse Iudex acquisivit sanguine suo; unde Augustinus exclamabat: Ante Christi tribunal compariturus, quid faciam, quo me vertam, miser, si animae mihi commissae mea incuria periissent? Quid profecto de obligatione ista poenis temporalibus non subiecta, si conscientiam gravissime non oneraret? Adde horum temporum circumstantias specialissimas, in quibus pericula et mala adeo creverunt, et Ecclesia adeo indiget?

12. His tamen obligationibus non ex solo timore, sed etiam (imo praecipue) ex amore, cum vero zelo, et libenter satisfacere debent parochi.

Ex amore, agitur enim de procuranda gloria Dei, eiusque offensis impediendis; agitur de quaerendis amatoribus Domino nostro Iesu Christo; agitur denique de salute aeterna fratribus nostris procuranda.

Cum vero zelo, qui utique est effectus et signum amoris; atque ex illo fervor, efficacia, constantia et generositas oriuntur: « Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis ». Pro gloria Dei et salute animarum, praeter Apostolos et Martyres, quid non fecerunt v. g. S. Franciscus Xaverius, S. Vincentius Ferrerius, S. Carolus Borromeus, S. Franciscus Salesius, S. Vincentius de Paoli, S. Franciscus Regis, aliique innumeri? Moyses eo usque processit ut dixerit: « Aut dimitte eis hanc noxam.... aut « dele me de libro tuo » (*Exod. XXXII 31*), et S. Paulus: « Optabam anathema esse a Christo pro fratribus « meis » (*Rom. IX 3*).

Libenter; si enim unusquisque laborat multaque suffert libentissime pro parentibus aliisque personis dilectis; quanto magis pro Deo etc.? *Libenter*; nonne enim missiones magni momenti cum magno gaudio adimplentur? *Libenter*; nonne agitur de ministerio angelico, sublimissimo? *Libenter*; sumus enim adiutores Dei, organa Spiritus Sancti, depositarii meritorum Christi, et dispensatores coelestium gratiarum. *Libenter*, nihil enim Deo acceptius ab hominibus in terris fieri potest. *Libenter*, cogitandum enim est de fructu « Euntes ibant et flebant mittentes « semina sua; venientes autem venient cum exultatione « portantes manipulos suos » (*Ps. CXXXV 6*). Et quidem agitur de fructibus pretiosissimis, qui multo magis valent quam patrari miracula et mortuos resuscitare. *Libenter*, quia opera nostra, Deo sic disponente, prorsus necessaria est; qui enim mundum sine nobis creare voluit, illum sine nobis salvare non vult. *Libenter*, quia sumus defensores veri-

tatis, Fidei, legis Dei, Ecclesiae, societatis; et, his praecipue temporibus necessitates in immensum excreverunt. Insuper « messis multa, operarii pauci », et proinde oportet ut unus pro decem laboret. Dicam denique *libenter*, quia laborando pro aliis laboramus pro nobis: « Animam « salvasti, animam tuam praedestinasti » (August.): « Tot « coronas sibi multiplicat quot Deo animas lucrificat » (S. Gregor. *Past. 3 p.*).

13. His praemissis, venio ad particularia, et dico quod obligationes parochi sunt speciatim sequentes. 1° Residere. 2° Missam celebrare pro populo. 3° Orare pro populo. 4° Sermone habere ad populum. 5° Specialem puerorum et iuvenum curam habere. 6° Administrare Sacramenta. 7° Curam habere infirmorum. 8° Suffragia afferre defunctis. 9° Vigilare et congruas correctiones facere. 10° Satagere ut scandala e medio tollantur. 11° Paces componere. 12° Quatenus opus sit, adiutores sibi adiungere. 13° Bonum exemplum praebere. 14° Existimationem, benevolentiam et confidentiam sibi conciliare. 15° Obedientiam Episcopo praestare, et in rebus dubiis illum consulere. 16° Libros parochiales in regula servare. 17° Beneficiati muneribus satisfacere. 18° Item satisfacere muneribus rectoris Ecclesiae. 19° Cum sacerdotibus et parochis conterminis bene procedere. 20° Hodie horum temporum et novarum circumstantiarum rationem habere. 21° Denique quoad suam ipsam rem familiarem propriamque domum et familiam speciales cautelas habere.